

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., ¹/₂ an
6 cor., ¹/₄ an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., ¹/₂
an 9 frcs., ¹/₄ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua óra
12 fil., a treia óra 10 fil.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 60 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la «Re-
dactiunea şi Admini-
stratiunea Unităţii»
în
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul X.

Blaş 7 April 1900.

Numérul 14.

Ajutorul de stat.

(X.) În zilelea aceste s'a spedit clerului nostru archidiecezan circulara consistorială, prin care se notifică, cum că pe anul 1899 s'a asignat pe séma clerului archidiecezei noastre un ajutor de stat în suma de 46.320 fl. v. a., şi de o dată se comunică şi lista preoţilor, cari au fost împărtaşiţi din acest ajutor pe cum şi sumele, ce le capătă fiesce care.

Orî cât ar fi de gingăse cestiunea acésta şi orî cât de multe ar fi recriminările, ce pentru ţinuta noastră observată în afacerea ajutorului de stat, siliţi am fost a-le înghiţi, nici acum nu putem să tăcem, ei trebuie să ne spunem vederile noastre în faţa acestei nóue împărţiri. Pentru că orî ce s'ar zice dar pentru noi supremul înteres este şi rămâne: *demnitatea şi independenţa clerului.*

Că dór scris este: „Năimitul năimit este şi nu-i este lui grijă de oi.”

Cel dintăi lucru în noua împărţire e, că de astă dată nu mai avem de a face cu două ajutóre, cu unul ordinar şi cu unul estraordinar, ci numai cu unul. Va se zică, ajutorul ordinar de 18 000 fl. s'a contopit cu ajutorul estraordinar, ce se dádea în anii trecuţi sub titlu de desdăunare pentru venitele micşorate în urma introducerei legilor politico-bisericesci.

Înoirea acésta nu ne supără, din contră o aflăm naturală, după ce art. de lege XIV din 1898 îi dá drept ministrului de culte, ca şi până la regularea definitivă a congruei preoţilor catolice, să póta suplini venitele preoţilor catolici după normele statorite în legea amintită pentru întregirea venitelor preoţilor acatolice. Aşa dară contopirea celor două feluri de ajutóre o aflăm şi naturală şi indicată. Pentru că e tot de una mai bine şi mai favorabil, să te găseşti pe basa unei *legi* fie cât de rele, de cât pe baza unei *ordinaţiuni* fie cât de bune.

A doua inovaţiune la împărţirea ajutorului de stat de pe anul 1899 o aflăm în împrejurarea, că de astă dată nu să cere vidimarea cuitelor din partea oficiilor pretoriale. Adevărat că nu să spune a nume, ca pretorii să nu mai vidimeze cuitetele, dar din împrejurarea, că vidimarea pretórilor nu să impune a nume, trébuie să conchidem, că vidimarea acésta pentru împărţirea actuală nu să mai cere.

Dacă e corectă interpretarea noastră — şi trebuie să fie corectă, de óre ce alt cum circulara p'ar fi corectă, ceea ce nu ne este permis a presupune. — atunci trebuie să deducem, că între Ordinariatul nostru şi între guvern au urmat pertractări, şi că rezultatul acestor pertractări a fost: căderea vidimării pretoriale.

Nici aici nu scim positif, cum stă lucrul. Dar dacă e corectă deduc-

ţiunea noastră, atunci n'am avé de cât să ne închinăm cu omajiū pururea datorit Ordinariatului nostru, şi să aducem prinos de recunoscintă şi guvernului ţării, care a avut destul patriotism, să îndrepte o mare greşelă din trecut.

Între adevăr e cunoscut de obşte, că motivul principal, pentru care clerul nostru s'a revoltat în potriua ajutorului de stat, n'a fost ajutorul însuşi, pe care cu dragă voe şi recunoscétóre inimă l'a primit, ci a fost a nume clausula de vidimare a pretórilor, prin care clerul nostru era dat ocară auctorităţilor politice superioare, cari după absolut nici un drept nu aveaū chemarea să judece despre meritele şi despre conduita venerabilului nostru cler.

Căderea acestei clausule deci însemnă ştergerea condiţiunei celei mai umilitóre.

Lauda să fie a aceluia, care o merită.

Dar să băgăm bine de sémă, că bucuria nu ne póte fi neturburată. Cum am şi puté avé noi o bucurie senină?

În cerculară stă, că banii se vor speda la adresa fiesce cărui preot prin postă.

Dacă am dedus bine mai la deal, atunci şi acum vom fi ferţi de greş, dacă vom zice, că şi modalitatea acésta de împărţire trebuie să fie un rezultat al pertractărilor dintre guvern şi Ordinariat.

Şi în cazul acesta ce deducţie avem să facem?

Feuilleton.

Testamentul muribundului.

Gârbovit de povara anilor şi încărunit de desele viscole, moşneagul secol simţind, că clipele vieţii sînt numérate, îşi adună în jur de sine, pe toţi aceia, cărora le destinase moştenirea. Eraū multî la număr şi cu multă pretenţie, cei cari îi încunjurară patul şi îi aşteptau ultimele momente. Sfârşitul era aici, óra sunase şi de acum ei trebuiau să le pe umeri o grea răspundere, o serioasă muncă: prosperarea omenimii, acésta cestiie mare şi importantă.

Până aici au trăit numai jucându-se, fără nici o grijă, zilele lor erau numai din petreceri. Neapăsându-i nici o responsabilitate, ei culegeau de pe rugul vieţii numai rosele, nu sciau de ghimpi. Fie care îşi petrecea liber cu lucrurile sale favorite şi nici nu se sinchiseau de scopurile serioase a le viitorului.

Şi uită, că acum să apropie clipa, când rămâne pe ei susţinerea unei familii arişce:

„Omenimea.” Ajunseră la punctul, când viitorul avé să-l lea în paza sa. Cu acésta idră cu şapte capete, care ţine în mână binele omenimii, cu acest monstru aveaū să pórte luptă pe viétă şi mórte pentru orî ce pas.

Toţi stăteau tăcuti şi aprópe trémurânđi în jurul patului muribundului moşneag, când acela începu a le grăi pe o voce aprópe stinsă:

— Véd, că sînteţi aici toţi acela, pe cari v'am iubit şi căror vreaū să vă las marea mea moştenire. Aţi venit să-mi îndulciţi ultimele momente. Cunósceti principiile mele şi cred, că nu să va afla nici unul între voi, care prin vre o contrazicere, să-mi stórcă lacrimi din ochi! — Nime nu îndrăzni să zică ceva.

— Bine, că nu să află nici unul. Acésta e şi dorinţa mea, căci voi şi amar aceluia, care ar cuteza să-mi călce principiile. Blastem asupra lui! Să n'abă odihnă pe pămînt. Să n'aibă urmaşi în omenime şi să n'aibă viitor în propăşirea vremii!

După rostirea acestui grozav blástem moşneagul secol mai aşteptă câte va momente şi védend, că nime nu are nimic de zis în contra, continuă:

— Tu secul noă, eşti unicul meu fiu, moştenitorul şi urmaşul meu; vorbeşte, ce doreşti?

— Totul!

— Cuvînt îndrăzneţ şi mult cuprîndător, o lume întregă se ascunde în el, dar totuşi mă tem, că singur nu vei avea putere să lupţi cu viitorul, ci vei cădea pe câmpul de bătăie.

— Dacă voiū cădea. — răspunde *noul timp* o întregă poporaţiune stă la spatele mele şi va continua lupta. Uită nepoţii tói, toţi sînt aici.

— Mi-e frică de ei, sînt între ei şi mlădite slabe şi stîrpituri, îi va răpi curenul şi nu se vor sci unfrîna şi nu vor sci conduce omenimea şi atunci acésta massă se va rost-goli în abis.

— Dar aici sînt Erudit, Euterpia, Erato, Polihimnia, Talia, Apolonia şi favoritul tóu, mical Ideal cu bucle aurii, nu te încređi în ei?

— Nu uita înse, că ai şi corecturi. În cari locnese zeci de dracl, val, de voi toţi de vor ajunge aceştia la isbândă! Aici îi véd pe ei! *Aurul* cu strălucirea schinteitóre a sceptriunii «óu orbece ochii mei şi *Realismul* lui face rēu cu fata sa spoită şi cu privirile-1 uşurative şi desfránate. El îşi rid de altar, de sfinţi şi de ideale.

Vidimarea pretorilor se suplinese prin vidimarea, adecă prin controla oficiilor postale.

Nu e vorbă, e mare deosebire în lucru. Vidimarea pretorilor, cari sînt oficiali de administrație se deosebesce foarte mult de controla oferită prin postă. Vidimarea pretorilor înseamnă numai atâta, că Ordinariatul a dat banii, dar nu înseamnă, că și preoții îndreptățiți au primit banii. Avem documente, cari dovedesc, că pretorii pentru vidimare și-au cerut taxe a numite. Spedarea prin postă înse dovedesce, că preoții întru adevăr și-au primit banii toți, și că Ordinariatul i-a spedit toți.

Din punct de vedere al evidenței e așa dară mai bună procedura cea nouă. Auctoritatea Ordinariatelor înse nu e nici de cât mai salvată. Neîncrederea guvernului față de Ordinariate nu s'a schimbat, și Ordinariatele tocmai așa rămân de știrbite în iurisdicțiunea lor ca și mai înainte; ele nu pot adecă să scotă pretensiunile licuide și legale de la preoții subordinați din competențele lor preoțesci, ci sînt avisate la întervenirea și grația auctorităților civile, ca și când biserica n'ar fi și ea o societate perfectă, care se pôte susține ea de ea cu puterile sale proprii, cu cari a înzestrat-o Christos.

Aceste ar fi înoirile față de trecut.

Vine înse ceea ce nu e nou, și ceea ce pôte tocmai pentru că e vechiu e și mai rău.

În circulară să zice, că Ordinariatul arhiepiscopesc, a fară de trei inși, a propus, spre a li-se întregi venitul, pe toți preoții archidieceșani și că a arătat, cătă sumă s'ar cere la fiesce care pentru întregirea venitelor conform prescrierilor articolului de lege XIV din 1898.

Totuși ce vedem?

Vedem că 144 preoți dintre cei propuși de Ordinariat au fost șterși din listă. Vedem, că propunerile Ordinariatului nu s'au luat în nici o considerațiune. Vedem că preoți cu beneficii relativ bune, au primit sume mari, pe când preoți rău dotați n'au primit nimic, ori au primit numai sume bagatele.

Avem drept să ne plângem?

Avem!

Dacă lucrul acesta să făcea în anii precedenți, aveam dreptul să ne plângem și atunci. Și atunci după dreptate și după intențiunea adevărată a legislatorului avea să capete ajutor cei binemeritați și cei săraci.

Acum înse însutit titlu de a ne plânge avem.

Azi se dă ajutoriul de stat nu ca milă, ci ca întregire a venitelor preoțesci.

Azi prin urmare drept legal de a căpeta au aceia, cari au mai puține venituri preoțesci.

Ordinariatul a arătat venitele preoțesci după conscrierea congruală autentică și de organele statului. Și totuși la împărțire vedem, că de acel conspect nu s'a ținut cont.

Pentru procedura această ne plângem, o denunțăm și în potriva ei protestăm.

Protestăm în potriva unei asemenea proceduri, mai întâiu pentru că vatămă legea pozitivă.

Protestăm în al doilea loc pentru că vatămă echitatea.

Protestăm în locul al treilea, pentru că vatămă chiar și interesele binepri-cepute ale guvernului. Preoții să cunosc unii pe alții și ei mai bine sciū judeca strimbătatea ce li-se face. Preoții pe nedreptul preterați și pedepsiți vor păstra

în inimă amărăciune și vor blăstema pe cei ce fără vină li pedepsesc.

Noi, cari alta nu rîvnim, de cât pacea a totă lumea și bunăstarea sfin-telor lui Dumnezeu bisericii, ne-am ridicat glasul nostru și de astă dată, nu pentru a face cuiva recriminări, ci pentru a aduce aminte celor de la cărma țerii, că:

Iustitia est regnorum fundamentum.

DI. Urechia și peregrinajul nostru.

— Ilustrul profesor V. A. Urechia scrie în „Tribuna“ de Joi un articolu mai lung, intitulat „Din ce în ce mai turbați“, în care își rîde de noul isprăvuri a le guvernului în chestia întroducerii limbei liturgice maghiare și între altele scrie următoarele:

„Foc și vâpae varsa ziarele șoviniste din Ungaria din cauza neisbândeii cu Rutenii cărora Sf. Papa nu le-a permis urmărirea de scopuri politice și acum totă turbarea lor o îndreptă asupra Românilor, asupra Mitropolitului Mihályi, zicînd că acesta a intrigat la Roma și la cercurile bisericesti rutene de la Lemberg, ca să paralizeze acțiunea șovinismului maghiar pe lângă sf. Scaun. Ziarul „Unirea“ din Blăș, de ordinar atît de pacinic și de potolit, este indignat de stupidele acușățiuni aduse Mitropolitului.

„A doua parte a campaniei maghiare este îndreptată în contra bisericii unite române. Credincioșii acestei biserici, la chemarea sf. Părinte pentru sîrbarea iubilară de la Roma, au hotărît să meargă și ei în număr cât mai mare la acest peregrinaj. Ziarele șoviniste cearcă să împingă guvernul lor de la Budapesta de a împedea pe români să meargă la Roma, zicînd că Românii urmăresc scopuri politice mergînd acolo. „Magyar Szó“ califică această călătorie de „fățișă răscolă contra ideii de stat maghiar, contra națiunii maghiare“.

Aurul prindîndu-și de mână pe sorióra sa de jumătate golă pe mica realitate, ieși a fară din mulțime și să apropie de bunicul său zicînd:

— Al nostru-i viitoriul! Nu este virtute, onóre, cuvînt dat, credință, iubire, pe care să nu le putem conrupe, și nu este păcat, rușine și demoralizare, pe cari să nu le pot acoperi cu strălucirea mea. În zădar sînteti toți cei alalți aici, viitoriul e al nostru!

Toți priviră încremeniti spre acești copii încreduți.

— Blăstēm asupra voastră! — gemu moșneagul. — Să n'aveți parte de odihnă pe pămînt și trupurile vóstre să le mănânce corbi!

— Ha, ha, ha! Nu-mi pasă de blăstēmul tău! — Aici e sora mea, zise Aurul arătînd spre copila jumătate golă. — luptăm împreună și învingem viitoriul cu ușurătate. Omenimea, pe care ne-o lași nouă ca moștenire, pórta deja în sine materia, care li va cauza peirea. O mulțime conruptă și stupidă, care așa aleargă după strălucire și materie, ca turma de oi după talanga. Acesta încă este deja a noastră.

— Blăstēm asupra voastră!

— Tu ești de vină, căci însuți ai crescut-o așa. Da, căci te-ai încredut în ea, lăsându-o de capul ei și ast fel munca noastră n'a fost grea. Așa a cădut în mână noastră ca poma cea coptă. Acum îmbătată de strălucire, simțurile ei nu cuose de cât materie. Cu această masă cădută în delirium tremens nu va fi greu de tractat.

— E grozav, ce vorbiți.

— Tu ne-ai provocat la această. Noi voiam, ca tu să închiși ochii în credință, că destinele omenimii le va conduce favoritul tău nepot micul și neputinciosul Ideal, dar provocându-ne, fie, ascultă cele ce îți spu:

— Știință, musică, poezie, artă și tot ce să zice măreț și nobil, vor dispărea de pe fața pămîntului, ca să facă loc aurului și materiei, pe care le represintă sora mea. Nu va mai fi credință, patrie, virtute, numai materie, nu va mai fi ideal numai realitate, nu va mai fi ambițiune numai servilism, nu va mai fi bărbat și femeie, numai un sex, nu va mai fi Dumnezeu, numai idol.

— Destul, tu corectură înspăimîntătoare! — strigă muribundul în cele din urmă ale sale. Nu mai continuă, nu mai continuă!

— E adevărat tot, ce ți-am spus.

— Blăstēm pe tot cuvîntul tău!

— Tu ți-ai educat ast fel omenimea, noi o ducem numai înainte pe cărarea apucată.

— Bine, — zise moșneagul abia mai respirînd. — Fie cum spu. Alergați în nimicirea ei, omorîți-vă, sfășiți-vă, târâți-vă în noroiu onórea, luați-o tot înainte, tot înainte dar viitoriul tot nu-l puteți învinge. Domnia voastră va fi scurtă, căci acest sublim univers, marele Creator nu l'a făcut ca să-l pótă învinge aurul. Nu și nu! Ochii mei bătrâni în aceste ultime clipe a vieții și-au recăștigat deplina lor vedere și cu ei cetesc în viitor. Voi veți fi cei învinși, și triumfător va ieși sublimul, vecinic frumosul, ideal.

Moșneagul suspină ușurat și apoi continuă:

— Ați crescut în jurul meu, dar nu sciam, că hrănesc șerpi veninoși. Am fost cu considerare față de voi, v'am lăsat să vă desvoltați după dorința voastră, ca buriana în grădină, și iată, că acum vă răsculați în contra mea, amărându-mi ultimele momente. Acum tem omenimea de voi.

— Aceea e acum a noastră! — răspuse Aurul îngânat.

— Încă nu! Influența voastră este numai periodică. Va veni vremea, când omenimea această orbită și înșelată se va trezi, recăștigându-și consciința, și-și va deschide ochii și atunci vă va alunga cu băț de foc din imperiul ei.

— Acesta nu va fi nici o dată!

— O, dar eu vîd și simt și pentru aceea omenimea nu v'o las vóné ci acestel neînsemnate ființe micului pușor al meu — și strînse apăsât la piept pe frumosul Ideal cu ochi albaștri, — el să va întări în credința sa, își va mări principiile, va deveni independent! Și va învinge viitoriul. A lui să fie pămîntul și întreg universul. Binecuvîntarea mea a asupra lui!

Localisată de

Ileana.

„Cu mintea pironită asupra memorabilei sărbări românești din Octomvrie anul trecut de la columna lui Traian, ziarele șoviniste maghiare ar vrea, ca Românii din Ungaria să nu-și mai împropoțeze, la isvórele pure ale latinității conștiința lor națională. Și mai este și teama ce au, că peregrinii români, de altă trampă de cât Rutenii, să vor declara contrarii introduce-rei în biserică a liturgiei maghiare.

„Am vré să vedem și această, că guvernauții de la Pesta să impedece pe creștinii români de la un peregrinaj. pe care îl vor realiza toate popórele catolice ori unite cu biserica Romel. Cum? Vor puté merge la Roma peregrinii maghiari catolici la 24 Aprilie viitor, avénd în frunte pe primatele lor, și Mitropolitul *Mihályi* cu păstoriișei nu-și va fi permis această? Până acolo nu cred că va ajunge rabiarea șovinismului.

Noul agitator din Blaș. — Săptemána trecută ziarele patriotice din Pesta și Cluș făceau mare tărăboiú pe tema, că un student cu numele Zaharie David, a fost eliminat de la toate gimnasiile din Ungaria, pentru că făcea agitație. Și — ca de comun, — își ridicau glasul contra gimnasiului din Blaș, unde era înscris numitul elev.

Vom espune fidel întregă cestiuinea, ca cetitorii nostri, să se convingă și de astă dată la ce se reduce totă gălăgia ziarelor magiare.

În Septembrie anul trecut să înscrie la gimnasiul nostru între alții și Zaharie David, venit de la *gimnasiul de stat din Gherla*. Bătatul după chip și înfățișare e blând și blăjin, sêrac și pacinic. Dar abia trece o lună și Direcției gimnas. din loc îi se transmit câte va scrisori private desfăcute de direcțiunea gimnasiului din Gherla. Scrisorile erau de a unor școlari veniți de acolo, adresate foștilor conșcolari. În una din scrisorile acestea elevul David, în terminî cam

aspri, să năpustese asupra unora dintre profesorii din Gherla, fiind că l-au luat la ochi, pentru că l-au găsit cetind românește; și au dat într'un notiș de al lui peste un pasagiú din „Sentinela română“. El îi îndemná să vină în Blaș, fiind că aici sînt alt fel de ómeni. Direcțiunea de aici provocată să introducă cercetare și să pedepsească pe cei vinovați, și-a făcut datorința, așa după cum i-a dictat simțul de dreptate și tactica pedagogică cerută în ast fel de casuri. Ministrul de culte și instrucțiunea publică înse nu s'a mulțumit cu sentința adusă de profesorii nostri, ci pe numitul elev l-a eliminat nu numai din Blaș, ci din toate școlile medií din țară, pe motivul că agitá contra statului magiar.

Așa dară un bătat de cl. V. amenință, să sdrobescă statul magiar; ori, dacă cui va îi mai convine așa, statul magiar e așa de șubred. de póte fi sdrobot de un student din gimnas! Nu credem, să convină compatrioților nostri nici una din conclusiunile, la care ne forțéază sentința dlui Ministru.

Ceea ce e mai interesant în această afacere e împrejurarea, că aproape toate ziarele guvernamentali publicau o telegramă datată din Blaș în care se anunță faptul acesta, de și nime nu-l scia, de cât dóră Direcțiunea gimnasială, care, chiar în aceeași zi, sau cel mult cu una, sau două zile mai înainte primise sentința ministrului. Împrejurarea această ne face să constatăm, că și în cazul acesta, ca în toate când e vorba de instituttele noastre, scirea această s'a plămădit în oficina guvernului, de unde îi s'a dat forma tendențioasă, ca să presinte gimnasiul nostru în ochii lumii, ca pe un cuib de agitatori. Una înse se nu uita a și-o însémna domnií de la stăpânire, că dacă în David au descoperit un agitator, atunci meritul, după logica lucrului, nu e a gimnasiului din Blaș, ci a celui de stat din Gherla. Și dacă, póte cu Zaharie David va fi în țara asta nefericită cu un agitator

mai mult, vina ér nu e a gimnasiului din Blaș, ci însu-și a ministrului și a celor ce l-au judecat atât de aspru.

Reforma calendarului. — România și Rusia sînt pentru orientali țările, cari mai întâiú au să se pronunțe în cauza reformei calendarului.

Dacă marea Rusie va adopta noul calendar, de bună samă va fi urmată de toate țările ortodoxe. Pentru noi e destul de alt cum. dacă România va părăsi vechiul calendar, ca toți Românii să-i urmeze.

Noi românii greco-catolici, ori cât de mult am dori reforma această, nu am pute-o face separați de orientali, vom aștepta deci cu răbdare, înregistrând de o cam dată tot ce se va face în această direcție.

De data asta lăsăm să urmeze aci proiectul de lege prezentat camerei române pentru reforma dorită a calendarului.

Art. 1. — Ziua de 19 Iulie anul 1900 va fi considerată în totă România drept ziua de 1 August, și cu începere de la această dată calendarul numit Gregorian sêu stil nou va fi singurul calendar întrebuintat pentru esprimarea datelor în toate actele vicții civile și religiose și ale tuturor autorităților publice.

Art. 2. — Se vor respecta după 19 Iulie stil vechiú toate datele și terminele fixate în stil vechiú, înainte de punerea în aplicare a acestei legi transformându-se în date coréspondétore stilului nou, devenit singur legal.

Art. 3. — Sărbătorile naționale și religiose își vor păstra datele actuale, socotite în stil nou.

Acest proiect de lege este semnat de d-nii: N. Cosăcescu, Anghel Demetriescu, M. Vlădescu, Em. Antonescu, Gr. Stavér, M. I. Căprescu, G. Hagiescu, I. Pivniceru, G. Ghibănescu, N. R. Căpitănean, Virgil Arion, Dr. Șaabner-Tuduri, Gr. Mann, Emil Teodoru.

Vom vedea ce sörte va avé și acest proiect. Ne îndoim înse. că-l vom vedea vre o dată trecut cu succes prin desbaterile corpurilor legiuitoare, după ce am cetit puternicele(?) argumente aduse în senat de arhierieii bisericeii ordodoxe române, cu ocazia unei interpelări făcute în această chestie.

Să sperăm, că totuși să va alege ceva.

În postul Pașilor.

— schiță. —

Când icónele trecutului să desfac din negura uitării, și plutesc luminoase și curate pe dinaintea ochilor mei simt un farmec datător de viață în suflet, și ceva atrăgător, nespun de atrăgător, mă duce spre vremile acelea. E așa de bine să-ți poți aminti cu drag de câte ceva din trăita-ți vieță . . .

E sară. În casă e linisce. Vieța scurtă și sbucimată a focului din sobă e spre sfârșite. Din când în când se mai ridică câte un caer de flacără vineție, ce palpita lung, par că ar voi să-și lungescă firul vieții, și apoi să stînge. Mama pregătesce patul copilașilor, cari osteniți își duceau mereu mâna la ochi. Blandețe și bunătate e zugrăvită pe fața mamei.

„Ei soldanilor, dar încă nu v'aj zis rugăciunile, așa vrei să vé culcați?“ — zise ea copilașilor, cari se acătărau de marginile patului, voinđ să se suie. Erau trei: doi bătați și o fată. La cuvintele mamei se nitară lung unul la altul, părea că să întreabă, de nu și le-au zis? În urmă își plécă pri virile ruginăți, că au voit să se culce fără să-și facă ruga de séra. Bătații obicinuiău să se róge înaintea icónei „Restignirii“, fetița la icóna „Maicii Domnului“.

Cu pași înceți și clătinațori ei merg la locurile aciute, și-și încep rugăciunile. Mama privia fericită la ei, cum stău cu mâ-

nutele pose cruce, cu nevinovatele lor priviri ridicate la icóne, și cum li să mișcau de drăgălaș buzele în ritmul rugăciunilor sfinte. Își fac câte trei crucei fie care. Semn că au gătat.

„Nu grăbiți așa, e postul Pașilor, grijiti că mai trebuie ceva“, le zise mama când vădú că copilașii se îndreptă către pat. Copiii se întore érăși la locul lor și încep să facă „Inchinăciuni“. Una, două, trei, zece Le făceau ușor, căci nu trebuiau să se plece de la înălțime mare. De câte ori se ridicau își făceau cruce. „Și pentru mine să faceți și pentru tatucu“, — le zise lor mama și ei făcúrá multe, și pentru tata și pentru mama, și pentru toți din casa lor. Fetița era mai mică de cât copilașii. Ea se osteni mai în grabă. Și când vădú că frații tot mai fac inchinăciuni, și ea nu mai póte, erpuse într'un plâns amar. Baré-mi de ar fi tot plânsul diu lume ca plânsul acestă!

„Las, nu plânge, pentru tine sînt destule și atărea“. îi zise mama îmbunându-o.

„Când vei fi mare. — continuă ea — vei face multe, multe, și pentru tata și pentru mama și pentru toți din casa noastră.“

Copilașii sînt în pat. Mama șede pe un scaun lângă pat și cósă.

„Vedeți, așa e bine, așa-l place lui Dumnezeu. Nu se vé culcați ca păgânii, fără să vé ziceți rugăciunile, și fără să vé faceți inchinăciuni.“

„Dar păgânii nu-și zic rugăciunile — mamă?“ — întreabă unul din băeți.

„Veți bine că nu, că dór de aceea sînt ei păgânii, de ce alta?“ răspuse mama.

„Acea la care coși așa e că-i iia mea cea de Pașel?“ întreabă fetița. „Așa puiele; la Pașel oiași și la șurta nónă, și-ți dá mama două roși — și Dómne, ce bine va fi la pașel!“

Și ea le spune mai de parte cât e de bun Dumnezeu, cum iubesc pe copii ce își zic rugăciunile și își fac inchinăciuni în postul Pașilor. „Și acum culcați-vé, dragii mei, și veți vedea ce mari veți fi diminetă.“ Copii adorm cu gândul la două roși și că vor vedea ei diminetă, cât au crescut de mari. Ér mama cu inima ușurată și cu ochii plini de lacrimi de bucurie — își vede mai de parte de lucru, făcênd mi și mi de plânuri în venitoriul copiilor săi.

Er ei trezindu-se diminetă se măsură la locul sciut de lângă ușe, și sînt deplin incredințați că au crescut mult fórté mult.

Și când privesc acum la copilașii aceștia, abia mă mai recunosc în unul dii ei pe mine cel de acum. Dómne, cum trec anii cum te schimb. Dar ceva rămăue necîntit în tine, acest ceva e sadit în sufletul tău de către mamă: *credința*.

Alfns.

Revistă politică.

Afaceri interne. Părinții patriei au terminat cu bugetele ministeriale. Suma tuturor speselor se ridică la frumoasă cifră de aproape nouă sute cinciszeci și opt de milioane corone.

Cu ocaziunea desbaterii asupra bugetului ministeriului de finanțe, ministrul Lukács a înaintat dietei un proiect, în care e vorbă despre ștergerea timbrelor de pe calendare începând cu 31 Dec. a. c., pe cum și despre ștergerea tacsei pentru afisuri și inserțiuni ș. a., ce se va pune în prăcsă cu finea lui Iunie a. c.

Dieta în 3 l. c. și-a început vacanțele.

Italia. Obstrucțiunea parlamentară și necapacitatea de lucru a corpurilor legislative împreună cu aceea e la ordinea zilei pretutindenea. În lungul șir al obstrucțiunilor, după Austria vine Italia.

În parlamentul italian de câteva săptămâni nu se aude alt ceva de cât certe.

Istoria lor își are începutul în răscările întâmplătoare în 1898 și cu deosebire în răscăla din Milano, carea pusă la cale de socialiști și nutrită de cei, ce în urma grelelor dări ajunseră la sapă de lemn, a fost însoțită de vărsări de sânge. Guvernul vădând amarele rōde ce le produce prea marea libertate de intrunire, a făcut un proiect, care regula intrunirile, băgând într'insul chiar și intrunirile catolice. Proiectul înse trebuia aprobat de parlament, și fiind că prevedea opoziția ce o împingea din partea socialiștilor și republicanilor puse clausula, că dacă camera nu va isprăvi cu proiectul până la finea lui Iunie 1898 proiectul numit se va pune în praxă pe calea ordinațiunii regesci. Parlamentul s'a închis, timpul a trecut, și proiectul s'a promulgat conform clausulei. Dar ce se vede? Curtea de casație ezice, că planul prefăcut în lege ne fiind constituțional, nu are valōre. Prin urmare trebuia să trecă din nou prin cameră. Venind acum din nou pe tapet reforma dreptului de intrunire, deputații socialiști și republicani s'au opus. Și când un deputat din dreapta a făcut un proiect despre modificarea regulamentului de casă, în care, cerându-se votare nominală numai pentru chestiunile de importanță mai mare, er pentru cele alalte votarea s'ar fi întâmplat prin sculare, se tăia basa obstrucțiunii, acesta a erupt cu o furie mai mare. Guvernul în aducerea la ordine a opoziției era cu totul neputincios. Argumentele de bună convenință și interes al statului pe socialiști nu-i convingeau. Ar fi disolvat camera dar îi era tēmă, că la alegeri socialiștii vor isbuti în număr mai mare. și-ar fi dat abdicarea dar asta însemna învingerea socialiștilor. În fine după multă spargere de cap asupra modului cum să iasă din încurcătură, presidiul camerei, asupra căruia au fost îndreptate celea mai multe reproșuri, a abzis. Majoritatea l'a ales din nou, și acum scandalurile începură a se continua în

ediția a doua, până când opoziția părăsind sala, parlamentul i-si luă vacanțele de paști, așteptând cu toții desfășurarea ulterioară a lucrurilor.

Nu ai ce face. Pe cum vei săra așa vei mânca. Guvernului italian, acum ca și în trecut lărgind peste măsură dreptul de intrunire îi trebuiau elemente cari nesciind nici de Dumnezeu nici de rușine, să le potă folosi în contra bisericii și a preoțimeii și etă că acum tocmai fii predilecți se întorc asupra lui, pretințând estinderea dreptului de intrunire pentru ori care scop, până la înfiinit.

Transvaal. După multele nenorociri, cari în timpul din urmă loviseră pe sērmanii Buri, zilele trecute sosi scirea despre o altă nefericire, carea incununa pe toate celea de mai înainte. Era vestea despre mōrtea bravului lor comandant Joubert. Deja de multe săptămâni nu se mai aușise nimica despre acest viteaz. El adevă era morbos. Morbul lui a fost cauza, pentru carea nefiind el la cārmă, sōrtea era așa de mașteră peste armele Burilor. El a trecut la odihnă eternă din casa proprie din Pretoria. Cei ce au rămas după el îi primiră creditatea: lupta pentru independința patriei, și presidentul Krūger îndată după închiderea ochilor bravului general, că să nu se întâmple certe între comandantii subalterni. luă în mod provisoriu asupra sa comanda supremă. În cerculară ce a adresat-o tuturor comandantilor, revocându-le în memorie iubirea ardentă și faptele adevărat eroice, pe cari decedatul le a dus în deplinire pentru binele patriei îi îndemna, ca ținând pururea înaintea ochilor exemplele lui Joubert, să continue lupta pentru a patriei neatērnare. Ziarele toate i-si dădură tributul lor de admirațiune și recunoștințe pentru Joubert, și însuși Roberst, generalismul anglez, în scrisorile adresate lui Krūger și familiei decedatului îi admiră bravura, căreia numai modul lui uman de tractare i-a mai fost egal. După înmormintarea lui Joubert, Krūger denumi de general suprem al oștilor din Transvaal pe generalul Botha, care până acuma nu o dată s'a arētat de cel mai demn succesori al ilustrului său antecesor.

Dumnezeu înse nu lasă, ca ai săi să fie ispițiți mai mult de cât pot, pentru aceea, acum când totul părea pierdut pentru Buri, schimbă sōrtea rāsboiului în favorul Burilor. O trupă angleză, carea sub conducerea lui Broadwood înainta spre Bloemfontain a fost încunjurată și atăcată de Buri, rămânând mai multe sute de Anglezii pe câmpul de luptă, er din partea Burilor abia picând vre-o 7, lăsând 7 tunuri și mai multe carē cu proviant în mâinile cestor din urmă.

Roberts staționează încă tot în Bloemfontain. Se zicea până mai acuma, că cauza întreținerii lui atât de îndelungate e organizarea administrațiunii militare din Oranje, dar pe cum spun scirile celea mai prospete, Roberst nu se mișca pentru-că nu se potă mișca. El are lipsă de o mulțime de cai pentru transportarea bagajului și a tunurilor, fiind

cei aduși mai înainte estemați cu totul. Mare încurcătură îi causăza lui Roberts și proviantul pentru soldați. Buri s'au folosit de încurcătura lui Roberts, vreu să taie comunicațiunea acestuia cu Kimberley, pe care de atăta timp îl asediăza. Ba și avantposturile oștirii lui Roberts, le au respins Buri în mai multe rânduri.

Corespondințe.

Asociațiunea și școlile

Șimleul Silvaniei, 27 Martie.

Frumoasă menire are Asociațiunea, căci lucrăza pentru cultura poporului. Cultura la un popor e aceea ce pentru omul sētos e apa curată cristalină, pentru marinar busola, și pentru plântă razele sōrelui. Cultura îi ridică pe un popor într'o sferă superioară unde cel de jos numai cu admirațiune și respect cutēza a-și înălța ochii. Poporul cult este ideal înaintea unui mai inferior, într'atât, că și eventualele greșeli ale aceluia dispar pinte faptele mărețe a unui neam inteligent. Din acestea și alte multe considerațiuni Asociațiunea are menire măreță.

Înse și Asociațiunea, ca ori care instituțiune culturală ori filantropică, numai așa își va putea vedē măcstōsele sale planuri realizate, dacă va lucra pe toate terenurile, unde cere lipsa și unde se dă ocaziune să opereze, spre a-și ajunge ținta, ba, terenul unde observă, că va putea ajunge recorduri mai frumoșe să-l exploateze chiar și cu concentrarea puterilor sale.

Cele mai potrivite lucruri scopurilor Asociațiunii, ne par nouē: școlile populare, pe cari Asociațiunea nu le îmbrățișează în mēsura, ce pretinde periclu ce le amenință, — căci, da, vom fi sinceri, trebuie să recunoșcem, că dintre școlile elementare, mai ales în unele ținuturi, cu șasă din zece părți stăm rău.

„Înălțați lata frunte și caută în jur de tine“ a zis înaintea de acesta cu o jumătate de veac Andrei Murēșan în imnul său. Să ne uităm și noi în jurul nostru și să scrutăm cum stăm în privința instrucțiunii elementare a poporului nostru? de la care atērnă învingerea noastră morală și ajungerea la limanul dorinței naționale, ori stagnarea într'u progresul pretins de recerințele erei civilizate și a timpului înaintat. Și ce vedem? Edificii școlare inclinate spre ruină, prevederea internă a acelora miserabilă, învățători neplătiți. Nu toate școlile noastre sînt în ast fel de stare, înse aici e vorbă, nu de celea mai rari și mai bune, ci de mulțimea acelora, al căror tip intern și extern e înfățișat în colōrea de mai sus și ale căror număr întrec pe a celor înfloritoare.

Și la toate acestea ce remediu cērcă Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român? Nimic!

În §-ul 2 din statute, unde se defig scopul Asociațiunii, se pune ca scop „înființarea, eventual ajutorarea de școli și internate“ dar a fară de la școlă civilă de fete din Sibiu, nu știu unde s'ar fi pus în praxă acest scop. Dar ore potē fi un mijloc mai sigur pentru ajungerea scopului Asociațiunii — care și-a scris pe stēgul său emblema: literatura română și cultura poporului român, — de cât școlă? Unde se

Începe și unde e laboratorul cultivării poporului, dacă nu în școală? Noi n'avem puteri și mijloace să alcătuiim Universități, Societăți pentru cultivarea claselor inferioare a poporului, pentru a răspândi știința în popor, sau alte instituții cultivătoare la noi unicul emporiu al științelor, atât pentru tinerime, cât și partea adultă a poporului e școală. Zic și pentru partea adultă, căci o școală organizată cu un învățător destoinic și provădit cu studii de ajuns, pentru a putea îndeplini rolul său de crescătoriu, știe să aflu modalitatea, prin prelegeri, disertații și instrucțiuni publice și private de a provădi poporul din comuna și cercul său de activitate cu toate cunoștințele cele mai necesare.

Urmază deci, că dacă Asociațiunea e pentru cultura poporului român, și dacă recunoște și comitetul Asociațiunii însemnătatea netăgăduită și ponderositatea școlii ca mijlocul cel mai puternic și natural al cultivării populare, trebuie să-și întoarcă privirea cu mai mare interes către această instituțiune.

S'a întâmplat că vre o 2—3 școli fiind primejdia de a se închide și ne mai putând afla scăpare și mântuire nici într'un chip, au recurs la ajutorul Asociațiunii, de unde apoi, au primit răspunsul lipsit de orî ce mângâiere că Asociațiunea nu dispune de ast fel de fonduri și ajutoare.

Procedura comitetului Asociațiunii e asemenea cu a unui om, care avînd o casă frumoasă, acoperișul îl tot înnoește, reparază și lustrează frumos, ferestrele le provăde cu cirade lucitoare, dar de partea mai din jos și de fundament n'are grije; această parte o lasă spusă apelor, furtunilor și vînturilor, de se strică ceva aici nu reparază, până ce în urmă prin desastre și tempestăți fundamentul slăbește, părășit crăpă, și de aici provine ruina întregului zid. Asemenea edificiu e zidul corpului național al nostru pe care trebuie grijit de toate părțile. Asociațiunea dă stipendii, susține școala civilă de fete, și face alte lucruri cari toate s'frumose dar nu-s începute de la fundament. Căci sub poporul român nu putem înțelege inteligența studioasă, și fetele, de comun ale omenilor cărturari, cari frecventază școala susținută de Asociațiune, ci sub numirea poporului român se subînțelege mai ales țărâna noastră, care a fost și este fundamentul existenței naționale, pe care Asociațiunea trebuie să o ajute întru progresarea sa culturală căci aceasta e scopul și menirea ei.

Trebuie să recunoștem că starea banală a Asociațiunii n'a ajuns încă la așa grad, ca să potă ajutama toate școlile lipsite, dar de aici nu urmază, ca se nu ajute nici una. Cât de înălțător ar fi, când preotul și învățătorul ar putea cu ast fel de cuvinte încuraja și însufleți poporul său: Nu vă lăsați școala, aședemintele și drepturile noastre să ni-le iea alții din mîna. Dați, faceți! jertfiți pentru școala, unde băeții nostri învață în limba strămoșilor și a nemului nostru, pentru care trebuie să dăm tot ce putem și avem. Eță aflînd despre lipsa noastră și vîdînd, că vă nisuiți întru a păstra întocmirile pentru înaintarea noastră ca popor român, și Asociațiunea și domnii nostri români ne ajutură pentru susținerea școlii și solvirea plății învățătorescii cu 100 cor. Am fi dară omeni slabi — dacă nu ne-am nisui și noi să ne prețuim și ținem, cu scumpătate acestea localurii sfinte ale noastre!

Cine cunoște simțimentul poporului nostru știe ce efect ar avî imprejurarea, că el ar observa, că privirile cărturarilor și mai marilor lor sînt țintite spre el, și aceia și cu fapta arată cât de mult ar dori înaintarea lui! . . .

Asociațiunea a fară de aceea, ar trebui să promoveze înaintarea materială și intelectuală a școlilor noastre elementare și prin despărțiminte într'un mod mai radical de cât până acuma. Ceea ce se face de prezente că la adunarea generală a despărțimintului se cetese numărul copiilor obligați la școală, apoi acelor cari au frecventat școala și cari nu, — nu e destul spre a salva cauza învățămîntului elementar atât de sguđuită. Asociațiunea să denumescă în fie care despărțimint, dintre membrii mai activi și cu tragere de inimă ai comitetului acelu despărțimint o comisiune școlară de 3—4 membrii, cari pe teritoriul despărțimintului cu tot devotamentul să înbrățișeze cauza învățămîntului din acel ținut. Să se pună în atingere cu poporul, să stea într'ajutorul preotului și învățătorului întru a lumina și capacita poporul la grija, ce trebuie să o aibă de școala și biserica sa. Aceștia apoi avînd cunoștințe mijlocite despre starea școlilor noastre, ar puté da informațiuni fidele despre starea lucrului, și așa asociațiunea cum și despărțimintul — voind a face — ar puté afla modalitatea, spre a salva și ridica școlile, din starea de acuma.

Alesii Fedorca.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. *Covaci* Florea I. *Mastei* curator primar gr. cat. din parochia Silimeghi (Selagiu) episcopia Gherlei îndemnat prin catechesele preotului său din considerațiunea poporului miser și puțin, cari din al lor nu a putut să-și cumpere și zidescă intravilanul și casa parochială, în efluxul iubirei către preotul Ștefan Szabó, protocolar a dăruit gratis un teritoriu în preț de 3000 cor. cu casa aflătoare pe acel teritoriu, ca să-l intabuleze veclnic a fi parochial. Rar se dau inime de o atare jertfă, socotind că acest creștin brav are și familie numeroasă. *Răzvi* Lica I. Ștefan a ridicat o restignire în cimiteriul pustiu. *Dulf* Griga senior o restignire în piața comunei. *Vasilii* Sas învățător pensionat a cumpărat un rînd de vestminte de jale negre pentru înmormintare. *Pop* Floru un învățător prețios pe altariu. *Alexandru* Ciupe cantor docent local. — Curatoratul bisericii gr. cat. din Palatca, aduce următorilor binefăcători mulțumitele sale cele mai sincere: *Văduve* *Todorica* *Peteanu* n. *Pal* care ne-a cumpărat o Evangelie în preț de 25 cor., un stichariu cu 8 cor., a fară de acea ne-a dăruit un loc de 3 jug. în preț de 600 cor. care după mărtea ei va veni în folosul eclesiei. *Dnei* *Ana* *Moldovan* din Sava pentru un rînd de vestminte în preț de 100 cor. *Lul* *Cămărășan* *Ioan* și *mamei* sale *Maria* pentru un rînd de vestminte în preț de 80 cor. *Catalina* *Popa* cantoriță văduvă din Legiu pentru un rînd de vestminte în preț de 60 cor. *Lul* *Natu* *Ciollăușiu* și *fiul* său *David* din Legiu care ne-a ajutat la cumpărarea clopotelor cu 100 cor. *Elisie* *Seleușan* și *soția* 2 prapori cu 40 cor. *Popa* *Dumitru* 4 sfeșnice de aramă cu 8 cor. *Tinerei* fetițe *Maria* *Gorganu* care din lucrul pămîntului sale a cumpărat o față de masă de pânză cerată cu 5 cor. *Antal* *Gyuri* țigan zidar, un eparafir de mătăș forte frumos cu 16 cor. *Peteanu* *Anică* I. *Todor* pentru o față de masă pe prestol de pânză cerată cu 8 cor. Primescă toți marimoișii donatori și pe acesta cale cea mai

ferbinte mulțumită, dorindu-le din adîncul sufletului, ca bunul Dumnezeu se le răsplătescă și în această viață cu zile îndelungate și fericite. er în cea alaltă viață cu fericire eternă. Palatca la 19 Martie 1900. *Ariton* *Nicola* adm. par. loc. a Palatcei. *Ioan* *Olaru* curator primariu.

Din Archidiaconia. Măne sâmbătă va fi chirotonit întru preot clerical absolut *Ioan* *Simu*, dispus capelan la Abrud. dist. Roșia. — *Niculae* *Pop*, paroch în Șeulia rom. a fost numit paroch în Săcalul de câmpie, distr. Pogăcena. — Administratorii parochiali *Alimpiu* *Costea*, din Spini, *Vasilie* *Szmigelski* din Săncel, *Ioan* *Trif* din Tăuni și *Basilii* *Călugăr*, din Crăciunelul sup. în distr. Bii, au fost numiți parochi. — *Gregoriu* *Pop*, paroch în Stupini, distr. Fărăgău, a fost trecut în deficiență, er *Iosif* *Ștupinean* cooperator tot acolo, a fost numit paroch. — *Ioan* *Miclea*, adm. paroch. în Orosfaia, a fost numit paroch în Săn-Mărtinul-deșert.

General român la Buri. Conducerea mai de parte a războiului a încredințat-o președintele *Kruger* unui consiliu suprem de războiu, constător din generalii *Bota*, *Schalk*, *Burger* și *Erasmus*. Despre cel dintîi „Epoca” din București primesce amănunte foarte interesante După informațiunile acestei foii *Botha* este de origine transilvănean, fiu de grănițer român din comuna Inești, com. Bistrița-Năsăud. El a fost ofițer în armata austriacă; la 1881 era locotenent cu garnisona în Agram, unde făcuse datorii prea mari, așa că a fost nevoit să dimisioneze din armată. A plecat apoi la Africa-sudică. Tatăl său trăește încă și e în vrîstă de 73 ani. Ultima scrisoare a fiului către tatăl datează de la 17 Sept. 1897. Cum aflăm, din aceași familie avem și un student stipendiat.

Serata literară ținută în sara de 1 April c. a fost cercetată de un foarte numeros public. S'a distins ds. Bunea prin esecutarea precisă a cântării „*Dor de mare*”, pe care a trebuit s'o biseze și ds. Căpușan prin declamarea cu multă căldură și sentiment a poeziei „*Ideal*” de Coșbuc. Dl. prof. Precup ne-a adus aminte frumoșe și interesante scene „din trecut”, vorbindu-ne de lucrările mai însemnate sevrișite în ultimii 200 ani. Chorul a făcut introducerea („*Bună sara*”) și închierea („*Noapte bună*”) seratei. S'a înecat peste 40 cor.

Limba română la gimnasiul din Făgăraș. Ministrul de culte a conces ca începînd cu anul scol. viitor limba română să se propună la gimnasiul de stat din Făgăraș, ca studiu facultativ.

„*Albina*”, cel mai vechiu institut la credit românesc, a votat și anul acest 200 cor. pentru fondul studenților bolnavi de la gimnasiul din Blăș.

Congregațiunea comitatului Albei-inferioare s'a ținut la 31 Martie n. în sala festivă a magistratului din Aiud. Abia au fost de adunare 70—80 de membri, dintre cari români numai 5. Obiectele puse la ordinea zilei s'au rezolvit apröpe fară discussiune, și de și au fost peste 60 de obiecte, totuși s'au trecut peste ele încă înainte de amêđi. Obiectul principal al adunării a fost propunerea comitetului administrativ de a se contrage un împrumut de 221.284 spre a se edifica nonl palat administrativ, după ce veche casă comitatensă e deja demolată. În decursul adunării membri prezenti au subscris actul comemorativ, care se va aședa în fundamentul noinei case comitatense acolo se va așeza și un număr din ziarul „Unirea”.

Neolog. † *Ioan* *Cigareanu* prim vice-notar comitatens în pensiune, membru la mai multe corporațiuni etc. după un morb gređ împărtășit cu ss. Sacramente, a repausat la 1 April în anul al 59-lea al neobositei sale vieți și al 32-lea a fericitei sale căsătorii.

† *Iulian* *Burlec* fost elev de II cl. gimn în Blăș a repausat la 27 Martie c. acasă în Bărbăteni inf. în vrîstă de 15 ani.

Fie-le țărîna ușörd!

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

— Schiță istorică-culturală —

de

Emil Bougaud.

Traducere din limba franceză de

Salba.

Introducere.

(Continuare.)

Au nu pentru aceea a dat Dumnezeu părinților pricepere mai adâncă, ca se cunoască adevăratele pericole, ce amenință pe copiii lor și să le arate calea pe care le pot încunja?

Și oare nu pentru ca părintele să fie conducătorul pruncului pe această cale periculoasă a sfințit Dumnezeu pe tată de multe ori în contra voinței aceluia, așa cât în viața multor părinți poți afla atare inconsecințe, de care nu scii: să riști sau să plângi?

Cunosc un Domn de omenie, foarte plăcut și isteț, care înse nu-și folosește istețimea de cât întru a batjocori cele sfinte. O dată l-am cercetat; pe genunchii lui ședea o copilă frumușică ca de 11-12 ani, care se pregătea pentru prima cuminecare. O asculta din catechism și chiar când am intrat eu, el să încerca să-i explice, ce-i *misteriul*? și-i spunea, că misterii se află pretutindena: în natură, în societate, chiar și în om, deci nu-i mirare că să află și în Dumnezeu. Ulmit de priceperea vie, cu carea copilă își învăța lecțiunea, el își repeta răspunsurile ei și câte un avânt nimerit, care așa-ți cade de bine să-l auzi de pe buzele copiilor. Vădând această scenă plăcută me cugetam la *Diderot*, care însuși își conducea copilă la catechisare în *Saint-Sulpice*¹⁾ și îi explica fie care întrebare. Mi-am adus a minte și de un alt scriitoriu, pe care nu-l numesc, căci trăese, carele sub pedepsă oprise copiilor săi intrarea în chilia de scris, nu cum va să se strice cetind scrierile sale de pe masă. El vrea să corumpă lumea; — dar ce vreți, el e tată, nu vrea să corumpă și sufletul fiicei sale. O admirabilă contradicție, ce întâlnim la tot pașul în timpurile noastre.

Bărbatul foarte a dese ori e ușuratic, sceptic, impiu, batjocoritor de cele sfinte — *tatăl* e tot de una sftut; — Dumnezeu a voit așa pentru scutirea pruncilor. De aceea trimite Dumnezeu în inimile părinților aceea putere nelăvășă, chiar în timpul pericolului, pe cum arată exemplul de mai sus.

Mulțumită deci bunătății dumnezeiești!

Ori cât au suferit mamele pentru mântuirea vieții pămîntesci a fiilor, cu mult mai mult au suferit pentru mântuirea sufletului. Au suferit pentru rescumpărarea suferințelor lor; ele s'au aruncat în gura leilor, s'au luptat cu ostile dușmane au petrecut zile, nopți și săptămâni întregi veghiând lângă copiii lor morboși, fără a mânca, fără a se odihni, — le-am vădut a dese ori, minunându-mă mai mult de puterea, ca de iubirea

lor. Ele și-au dat *viața* pentru fii lor iubiți, și ce se dau mai mult? Totuși, — pentru mântuirea sufletului au dat de mii de ori mai mult. Pentru că a muri pentru cei iubiți, nu-i cel mai mare sacrificiu al iubirei, nici nu-i sacrificiu deplin.

Sacrificarea vieții proprii nu-i sacrificiu deplin, nu-i durerea cea mai mare. Martiriul unei mame stă în sacrificarea vieții fiului ei, adică în prețuirea adevărului, virtuții, onoarei, frumseții adevărate, a sufletului și a mântuirii vieții veșnice a pruncului, în așa măsură, în cât să fie decisă mai bine a-l vedea mort, de cât a vedea aceste flori vestejite și uscate în sufletul lui.

Un filosof, nu scii care, punându-și întrebarea: „Ce-i omul?” ne dă acest răspuns sublim: „Omul este o ființă gata a-și da viața pentru adevăr.” Mama creștină e o ființă și mai minunată. Ea-i o ființă gata de a da și viața pruncului său pentru adevăr; o ființă, carea întru atâta iubesc adevărul, *dreptatea*, adică pe Dumnezeu, carele locuesce în sufletul pruncului innocent, în cât mai bine voesc să piără ceea ce e „praf și cenușă” — trupul, de cât ca Dumnezeu să părăsască altarul, ce Isus și l-a așezat în sanctuarul sufletului. Ce zic? Ea-i o ființă, care într'un pericol, într'un cēs rău, când ar trebui să-și alegă din două: viața trupescă sau viața sufletescă a pruncului său, nu ar sta nici o clipită la îndoială, ci l-ar da mai bine călăului, pentru că mai bine-i place să-l vedă mort, de cât petat. Eă o arătare admirabilă, pe care a dat-o Isus Christos lumii prin erearea mamei creștine.

Pentru că în adevăr, abia apăruse Christos pe lume și se aflau mame, cari ținându-și copilașii în pōlă, între sărutări și desmierdări, le repetau învățătura cea serioasă: „puiul meu, mai bucuros a-și vrē se te vedă *murind*, de cât făcând un *pecat de mōrte*.” Și ceea ce zicea mama, — acesta faptură înaltă, — ea și făcea. Spre exemplu, mama celor 3 frați din *Langres*, care intrând în închisoarea, unde fil ei erau chinuți pentru credință, le sărta lanțurile și mergend la fie care cu o față strălucitoare, ca o viziune luminosă, îi încurăgia cu cuvintele: „Oh! nici unul dintre străbunii nostri glorioși n'a revērsat atâta mărime asupra numelui nostru, — câtă onore neperitoare ne va câștiga mōrtea voastră.”

Asemenea mama sfântului *Symphorian* din Autun, când a auzit, că fiul ei e condamnat pentru Isus Christos la pierderea capului, și că deja îi și duc la locul de perđare, tremurând de frică, nu cum va junelui de 16 ani să-i pară rău după viață, alergă înaintea lui și încă de departe îi strigă: „*Fiul meu, privește spre ceri! nu-ți vor stinge viața; și-o schimbă numai cu una mai bună*.”

Sfinta *Dionisia*, aprōpe de locul de perđare, încurăgia cu privirea pe fiul său carele se lupta cu mōrtea și după ce a expirat l-a luat trupul bătucit de lovituri și l-a înmormintat între cântecele de bucurie a creștinei și între gemetele de durere ale mamei.

Și când privirile și cuvintele-i insuficientore nu erau destul pentru a însufla fiului stătornicie între chinurile eșafodului, — ea s'a aruncat la picioarele lui și între rugăcinni

și lacrimi îl conjura pe iubirea lui de mamă să mōră cu curaj, — pe cum a făcut mama eroică a *Machabeilor*, carea de și a trăit înainte de Christos, aprinsă de focul iubirei, ce El a adus pe pămînt, a rămas model de tără sufletescă pentru mamele creștine. După ce a încurăgiat pe cei 6 feciori la mōrte, după ce cu inima durerosă, dar cu fruntea senină a primit de 6 ori aceea rană grozavă, ce l-o făcea pierderea unui fiu, a ajuns la rēnd al 7-lea, cel mai tiner, *Beniamin* al său cel de 13 ani. Temēdu-se sērmana, că acesta nu va avē destul curaj a urma fraților săi, se aruncă înaintea lui în genunchi și arētându-și peptul zise:

„Fiule, fie-ți milă de mine, carea în pantece te-am purtat nouē luni, și ți-am dat țiță trei ani. — Nu te teme de ucigătorii acesta, ci te fă vrednic de frații tăi, primesce mōrtea, ca întru aceea-și milă împrenă cu frații tăi să te primesc.”¹⁾

Ce a suferit într'un asemenea moment o femeie, o mamă, ce sguđuire internă a trebuit să sufere *Simphorosa*, *Felicitas*, și alte atâtea, cari le-au imitat, nu se pōte descrie, dar se pōte vedea, că pentru rēsplătirea āstor mame nu-i prea mult o veșnică viață de fericire petrecută cu copiii lor în brațe.

Drept că Dumnezeu numai foarte rar pretinde atare sacrificii; dar nu-i mai puțin drept, că o mamă, care nu-i gata a sacrifica viața trupescă a copilului său pentru mântuirea vieții sufletesci a aceluia, — nu-i mamă creștină; că o mamă, care nu simte în sine curagiul de a să arunca între copilul său și o *crimă*, între fiul său și o *lașitate*, e o mamă josnică, nevrednică de acest nume maret.

Dar cum ar și putē peri copilul, dacă mamă-sa mai bine își va sacrifica tot, ce are, tot timpul seu, puterea sa, viața sa chiar și viața lui, de cât să-l lase a se întina cu pēcate. Furtunile unor timpuri depravate îi vor putē arunca corabia vieții în cōce și în colo, valurile furibunde îi vor putē amenința cu perire, dar nu va peri nici când. Tot de a una îi va rămānē o ancoră, și scii, unde-i aceea? — În inima mamei sale! — De aceea nu l-o pōte nime răpi, nici rumpe.

Un exemplu pētrunđătoriu veți afla în această istorie, și sper, că nici o mamă nu va fi cetit această carte, fără să fi învățat din ea cum trebuie ținută acea ancoră, ca și în timpurile celei mai furioșe tempestăți să scape de perire barca ușurică, în care se află fiul său.

Ori cât e de lipsă a aminti mamelor creștine despre puterea duplă, ce au primit-o de la Dumnezeu, spre a *cultiva* și a *scuti* sufletul fiilor lor, mai că n'ași fi scris această carte, dacă n'ar conține mai mult, de cât aceste două învățături. Eă am voit să clarific un adevăr mai înalt, să descopăr mamelor un secret așa de însemnat, dar așa de necunoscut în zilele noastre, un secret, care-i cea mai sublimă mărime a părintelui creștin și cel mai puternic izvor de ajutoriu în aceste zile critice.

¹⁾ Un institut de educație în Paris. Trad.

¹⁾ II. Mac. 7, 27-29.

Nici când nu voi uita emoțiunea, ce am simțit o dată, când am asistat lângă patul de morțe al unui june sorman. Eram condus la el de datoriata sa mai bine zis din tragere de inimă. Și acum văd pe tatăl său preambulându-se prin chiliă tăcut și jalnic, cuprins de aceea durere fără lacrimi, ce te chinuie așa de tare; — par că văd pe bieta mamă-sa, carea ingenuchiă lângă pat și lasă în urmă cale liberă valtelor reținute în decursul agoniei.

Stăteam lângă ea cu inima sfâșiată de durere, dar tăcut; nu sciam cum să o mângăi, nici nu cutezam a încerca așa ceva.

Îmi aduc a minte, că în tăcerea îndelungată împreună cu durerile cele mai mari, (ce ar și pute zice omul atunci?) mă întrebam, ore ce taină e acesta, că Dumnezeu, care e însăși bunătatea, permite dureri așa grozave, și rănesce așa de crud o inimă de mamă?

Peste 2 ani am primit răspuns la întrebarea mea de atunci, a nume, când am asistat în aceeași chiliă lângă aceea mamă, care trăgea de morțe tot în același pat; am tresărit auzind de pe buzele ei, ca un ultim oftat, aceste cuvinte: „Mă duc să-mi cant copilul.“

Luminat atunci în sufletul meu, am vădit, că cu viața din lumea acesta nu se sfârșesc tot, am vădit, că dacă Dumnezeu desparte câte o dată pe cei cari se iubesc, pentru ca să le curățe sufletul înălțându-i la virtuți mai mari, eră-și îi pote împreuna într'o patriă, unde se vor iubi și mai mult, fără să se mai despartă vre o dată. Cu mâna tremurândă am închis ochii acelei mame și de câte ori mă gândesc la ea și la fiul ei, cari s'au mutat de pe pământ și s'au împreunat în ceri, tot de una mă întreb, ce le-a mai rămas din durerile, ce au suferit amândoi? De abia o aducere a minte; și ore și acesta nu le măresce numai fericirea?

Dar mai este un pat de morțe, în fața cărui nu cred, să fi lăsat Dumnezeu pe mamă neputincioasă. Se presupunem, că o mamă creștină prin morțea fiului său nu să desparte de el numai pe o zi, pe 2 ani, ci îl perde întreg pentru vecii vecilor. Închipuiți-vă o mamă credincioasă, care iubesc pe Dumnezeu mai pe sus de toate, care își vede o dată fiul depărtându-se de Dumnezeu, devenind obiect al unei mâni vecinice, și închipuiți-vă, că în momentul acela critic al grozavei despărțiri — ea să nu potă face nimic pentru a-l mântui...! De o cam dată nu întreb ce zice s. Scriptură; imi întreb înse mintea, bunul simț, inima și înainte de toate inima, care de sigur nu pote fi mai bună de cât a lui Dumnezeu, — și răspund cu totă siguranța: *Acăsta nu se pote!* În fața unei atari nenorociri Dumnezeu nu a putut voi, ca mama să rămână neputincioasă. A trebuit să ascundă ceva și în cel mai frumos și cel mai divin suflet, în adăncimea sufletului de mamă: a trebuit să ascundă: un — nu știu ce — un oftat, un gemet, o lacrimă sau un suspin, pe care de și pote nu-l vor afla toate mamele, pe cum nu fie care mamă ar fi aflat acel strigăt desperat, care a îmblândit leul din Florența, — dar el există în inima lor și va erumpe de acolo, pe cum erumpe tot de una sub farmecul

îndoit al iubirei de Dumnezeu și de fiu — și de bună samă va mântui sufletul fiului său.

Etă ce cred eu!

(Va urma.)

Diverse.

Folosul mărcilor usate. De ună-zi frunzărind prin o revistă germană cetesc pe o parte a învățitorii: *Adunați mărcile folosite!* Er de altă dată imi spunea un prietin, că zeusul episcop Majláth, a sfătuit și el pe studenții din gimnaziu, să colecteze mărcile postale usate. Sciam, că se folosesc în un chip ore care, pentru ce scop a nume, nu sciam hotărît. Numărul din 3 April a lui „Bud. Hirlap“, publică un lung articol în această chestie. voi estrage ceva din el, pentru cei, cari ar vrea ca și mine să scie, de ce folos sint mărcile usate?

Etă dar răspunsul: mărcile usate se valoréză de o societate de misionari catolici, și cu prețul lor să răscumpără sclavii din Africa centrală și să întemeieze pentru ei sate întregi.

Începând din 1890 s'au adunat spre scopul acesta mai mult ca trei sute milioane mărci. Bani, ce se câștigă anual cu vinderea lor, se ridică la suma de trei spre zece mil cor. Pentru coloni s'au cheltuit până acum 61 mil cor. și s'au fundat în statul Congo 8 sate. În satele acestea câte un părinte misionar face toate slujbele, el e preot. învățator, judecător și medic. La el alergă cu toții în lipsele lor.

Coloniile acestea de negri se conduc ca și nise mic republici. Grijă de căpățenie se pune, — după cum se înțelege de alt cum de sine, — pe îmbrățișarea religiei creștine și pe creșterea în poruncile acestei biserici. În chipul acesta din omenii mai înainte sălbateci, se găsesc buni creștini catolici. Și acestea tot cu ajutorul mărcilor postale usate.

Societatea acesta are reprezentant și în Ungaria. pe profesorul Alfred Van Mons din Turóc-Sz-Márton, căruia i-se pot speda ori ce felii de mărci, timbre și cărți postale ilustrate cari au fost folosite. Nu-i de lipsă ca mărcile să se desfacă de pe hârtie, e destul dacă să tale frumos jur în jur.

Etă un mijloc țșor cu care se pote ajunge la rezultate mari!

Bibliografie.

A apărut:

„Enciclopedia Română“, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii.

Cu o întârziare de câte va săptămâni, datorită unor greutăți tehnice, a apărut fasc. 19. a acestei mari publicațiuni, cuprindând cuvintele Hypochondrium—Ioannovics. Acăsta fascicolă are o extensiune de 114 pagini, cu mult peste 1000 articole și cu numeroase ilustrațiuni de o frumșetă deosebită.

Din vastul și interesantul cuprins remarcăm o lungă serie de biografii românești (între cari Iacob Putneanu și Iacob Stamati, Avram Iancu, Vas. Ianovici, Iarca, Iarcu, Ienescu, Ieremieviu, Ieromin Ploiesceanul, Ilarion Ep. de Argeș. Iliasi și Ilie Domni români, Ioan, Ioanichie, Ioanid, Ioannovics, etc.); apoi dintre articolele geografice de interes special românesc: județele Ialomița, Iași, Ilfov și orașul Iași, un articol mare și interesant, împodobit cu 10 ilustrațiuni de o deosebită frumșetă (Aspectul orașului, Mitropolia și Bis. Trei Erarchi și Lipovenescă, Palatul administrativ, Gara, Universitatea, Liceul național și statuetele lui Ștefan cel

Mare și Miron Costin). Textul e lucrat de mai mulți autori distinși, între cari Dd. Xenopol, Burada, Dr. Tiktin, Titus Cerne și Dr. Imerwol. Dintre articolele istorice amintim: Iazigi, Iliri și Io de D. Onciul, și Inscriptiuni de Teochari Antonescu. De remarcat mai sint îndeosebi articolele foarte instructive din Igienea, datorite condeiului competent al Dnui Dr. Felix, între cari: Igienea, Iluminat. Încălzire, Încălțăminte, Închisorii, Infecțiune, Înmormintare, Inoculațiune, Intoxicațiune, modul de tractare al acestor articole trece mult peste cadrul unui mic dictionar enciclopedic, dar cu considerarea la utilitatea generală a cunoștințelor igienice, redacțiunea a fost în drept a le da un loc mai larg. În fine mai amintim dintre articolele mai interesante: Idea. Ideal, Iluziune de Dragomirescu; Imigrare, Import, Inserate, Comerțul Internațional de Robin Derescu, Industria de Idieru, Inima cu 4 ilustrațiuni de execuțiune artistică; Insecte de Dr. Leon. Instrumente musicale de T. Cerne, etc.

Cu fascicula proximă, care va apăre peste câte va săptămâni, va fi terminat volumul II. al Enciclopediei, pentru care editura a procurat deja scôrțe de legat, cari — inclusive trimiterea recomandată — costă 2 cor. (pentru România fr. 2.50.)

Abonamentele se fac la W. Kraft în Sibiu (deposit general pentru România: E. Storck, București) și se primesc numai pentru publicațiunea întregă. Prețul de prenumarare: pentru un tom broșurat cor. 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

„Amicul progresului român“ Nrul 2 cu următorul sumar: Regele saltului, (cu 5 figuri). — Luna Februarie, Moravurile animalelor, Ursul. — Propășirea culturii sfeclei de zahar și fabricațiunea zaharului în România. — Întrebuintarea laptelui în medicină, Alegerea unei bune vaci de lapte, etc. etc. — Fiziologia și partea aeriană a arborilor. — Găinile de Padua, zise Paduane. — Rolul albinei în agricultură. — Pășunatul vitelor în păduri. Calamitățile torenților în pădurile particulare, etc. etc. — Despre gravitatea pneumoniei la bătrâni. — Vinul roșu și vinul alb. — Argintarea sticlei cu ajutorul formolului. — Sfaturi casnice. — Varietăți științifice. — Lectura la noi. — Convorbire familiară. — Pagini alese: Fantoma, nuvelă; Sora de caritate, nuvelă (Urmare și fine). — Recreațiuni literale. — Paricidul, roman.

„Convorbiri literare“ Nrul 3, Anul 34 1900: St. O. Iosif: Tragedie (traducere din H. Heine). — I. A. Bassarabescu: „Muza Română“ (schită). — I. C. Argetoianu: Asupra ultimelor descoperiri din Forum Romanum (studiu). — P. Dulfu: Legendă. — N. Iorga: Cum se predă istoria în școlile noastre. — I. Bogdan: Istoria Bucureștilor de G. I. Ionescu-Gion (recensiune). N. Iorga și Ch.: Notițe bibliografice.

„Lumina“ e titlul unei reviste bisericesti ce a început să apară de la 1 Martie n. sub redacțiunea dnui Dr. Eletterescu prof. în București. Scopul acestei reviste este cultura religioasă a clerului și a poporului și mai ales cultivarea elocinței sacre. Revista va apăre o dată pe lună în fasciculi și costă pentru noi 6 cor. Fasc. 1. cuprinde pe lângă programa foii un articol despre importanța predicării în biserică, apoi predici pe Duminică a III. și a V. din post, pentru srbătorea Bunei Vestiri și pe Duminică Floriilor. La sfârșit e o poezie „Ateilor“ de George Simu. Dorim succese redactorului în scopul său mare, observăm înse că hârtia și tiparul lasă de dorit.

A apărut și se află de vîndare la **Tipografia seminarială din Blaș:**

„Ben Hur“, de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., prețul broșurat 1 fl. 45 cr. Blaș. Tipografia seminariului arhidieceșan. 1898.

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medie edat de *Dr Vasile Hossu*. Blaș. Tipografia seminariului arhidieceșan. 1898. Prețul 2 cor. 40 fil.

Posta Redacțiunii. D-lui X. Y. »Productele literari« le-am primit, sperăm să le folosim, cât de curînd. Mulțumită pentru toate cele cuprinse în scrisore. — Clar. *Dr I. A.* în O. după cum vedeți am făcut nota cerută. De ce n'ar fi mai bine, să prelucri Dta acel material, chiar din acest incident? Salutați! — O. D. *Vas. T. Deda.* Am primit cu mulțumită; și sluteți achitați până la finea an. 1899. — *Papfalva.* Am primit cu mulțumită abon. pe 1898 sem. 2-lea și 1899 sem. 1. — O. D. *Petru O. Curitaa.* Am primit cu mulțumită în achitarea anilor 1896 și 1897. În restanță mai rămân 1898 și 1899. — *Iva mare.* Am primit cu mulțumită pe an. 1898 și 1899. — *Rsm. B. Gherla.* Cu mulțumită primit și achitat pe 1896 și 1897 — *Găbud.* Am primit cu mulțumită pe 1897 sem. 2-lea și 1898 sem. 1. — Am primit și achitat an 1900 de la *Aiton, Humiadóra, H. în Gherla, Sămbotelec, Valea lungă, Belotint.* — *Ghilad.* Rămănem cum am fost. Anii 1898 și 1899 sînt achitați. — *Hopărta.* Am primit și anii 1895 și 1896.

Editor și redactor răspundător:
Aurel C. Domșa.

Cu veritabilul

Christoph-Lack se pot vâpsi (colora) padimentele caselor, fără de a se întrerupe folosirea acestora, fiind că nu are *mirosul cel neplăcut* cum și uscarea târzie și scortosă, ce o au vâpselile și lacul de olei. A fără de acestea modul întrebuințării lui e de tot simplu, în cât îl poți face fie cine. Podelele vâpsite se pot șterge cu cârpă udă, fără ca ele să își pierdă ceva din lustru. — Se deosebesce:

Christoph-lack colorat, brunet galbui și mahagont brun, carele ca și vâpsela de olei acopere și tot o dată dă și lustru: pentru aceea se poate folosi la tot felul de podele, vechi și nouă. El acopere deplin tot felul de pete, vâpsitura anterioară șel.; și

Christoph-lack curat (necolorat), pentru podele și parchete nouă, carele dă singur lustru. Mai ales pentru parchete și podine nouă obduse deja cu vâpsela de olei. Acesta dă numai lustru, deci nu astupă mustrele de lemn.

1. *Colli postal,* cam 35 mtr. □ (2 chili mijlocii) costeză 5-90 cr. v. a.

În toate orașele, unde să afd depozite, comandez directe se fac la aceste; probe de colorituri și prospecte gratis și franco. La cumpărări să se bage bine de samă la firmă și la marca fabricel, fiind că fabricatul acesta existent de la 1850, e imitat și falsificat în multe forme și ast fel se aduce în comerț, de o calitate de tot rea și necorespunzătoare scopului.

Franz Christoph

afătorul și singurul fabricant al Christoph-lackului veritabil.

Depozite în:

Blaș: la Ludovic Schuller
Aiud: „ I. Kindl
Sibiu: „ Franz Iohn Söhne.

(7) 2-15

MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1899.

Budapesta—Predeal					Copsa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș																
Tren de persón.	Tren accelerat	Tren mixt	Tren de persón.	Tren accelerat	Tren de persón.	Tren mixt	Tren de persón.	Tren accelerat	Tren de persón.												
10—	8.50		2.00	pl.	Viena	sos.	1.50	7.00	1.50	6.20	2.21	4.48	11.30	7.10	pl.	Copsa mică	sos.	6.25	9.32	3.25	12.55
8.30	1.55		5.45	9.15	Budapesta		7.00	1.50	7.50	6.20	8.57	6.36	12.55	8.50		Ocna		5.07	1.15	1.56	11.01
11.21	3.49	5.10	9.27	11.12	Szolnok		8.30	3.22	11.36	5.32	4.19	7.04	1.40	9.15		sos.		4.40	7.41	1.21	10.30
1.38	5.21	8.00	11.33	12.47	P. Ladány		5.50	2.54	9.59	6.56	3.25					pl.	Sibiu				
3.42	6.39	7.33	1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04	8.48	2.38	11.32	5.22				sos.					
3.58	6.46	12.20	2.06	2.18	pl.	Mező-Telegd		7.12	10.44	8.38	2.31	11.17	6.15								
4.38	7.15	1.15	3.03	2.50		Rév		6.11	0.07		2.01	10.42	8.34								
5.20	7.50	2.21	3.45	3.26		Bratca		5.6	9.32	7.47	1.34	10.08									
5.43		2.57	4.06			Ciucia		4.50	9.11												
6.31	8.37	4.00	4.58	4.16		B-Huedin		3.30	8.37	7.09	12.52	9.19	4.11	9.10	4.20						
7.16	9.08	4.59	5.32	4.52		Ghârbău		4.58	7.55	6.40	12.20	8.37	5.03	10.28	5.35						
8.06		6.13	6.24			sos.	Ciuj	pl.	3.05	6.51			7.37	6.51	12.39	7.11					
8.33	10.08	7.04	6.59	5.55	pl.	Apahida		5.24	4.27	5.23	11.01	6.45	8.44	3.03							
8.50		8.40	2.05	6.11		Ghuria		5.02	4.02			6.27	9.22	3.5							
9.07	0.47	9.09	2.52	6.27		Cucerdea		3.37	2.33	9.23		5.12	10.11	4.55							
10.14	12.38	10.40	4.45	7.26		Ujóra		3.06	1.58	8.54	4.48										
10.44	1.08	11.25	5.38	7.50		Vintul de sus		2.56	1.48	8.49	4.38										
10.56	1.17	11.40	5.57	7.52		Aiud		2.44	1.41			4.27	2.08	8.10	3.11	11.01					
11.03	1.25	11.59	6.19	8.16		sos.	Teiuș	pl.	2.41	1.33	8.23	3.59	3.58	9.40	3.42	11.31					
11.12	1.34	12.29	6.59	8.32					2.17	1.06	8.6	3.38	5	10.30	5.29	1.17					
11.34	1.59	12.55	7.31	8.37					1.55	12.41		3.02	0.15	10.42	5.39						
12.24		1.30							1.29		8.00	3.02	0.15	10.42	5.39						
12.53		2.07							2.55			3.06	0.15	10.42	5.39						
1.14		2.29							12.34		7.34	2.16		6.44	12.16	7.17					
1.45		3.11							11.56		7.08	1.44									
2.01		3.31							1.35		6.56	1.25									
2.15		3.46							11.14		6.54	1.06	7.33	11	5—	10.23					
2.33		4.08							10.55		6.41	12.49	7.55	11.22	5.22	10.45					
3.04		4.45							10.24		6.20	12.18									
3.40		5.27							10.45		5.53	1.40									
3.47		5.47							9.35		5.46	11.38									
4.03		6.2							9.2		5.3	11.16									
5.35		7.58							7.44		4.27	10.03	7.28	12.25	7.47						
6.13		8.36							7.02	4.51	3.53	9.22									
6.42		9.09							6.37	4.20	3.37	8.56									
7.16		9.40							5.58	3.37	3.16	8.7	3.25	2.30							
8.—		10.25							5.08	2.10	2.45	7.4	4.10	3.13							
8.55		11.—							9.27		2.18	5.20	4.56	3.57							
4.40		12.26							8.17		5.57	1.42	4.14								
5.10		1.11							8.20		5.11	1.12	3.32	5.54	4.55						
11.55		8.15							3.6		9.15	7.45	9.80	8.30							

Notă: Orele însemnate în stânga stațiilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii negre însemnă orele de noapte.